

CYPRUS

GREECE

EUROLAND

Κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2008 ο ρυθμός ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας σημείωσε επιβράδυνση, ως αποτέλεσμα κυρίως της μείωσης των κυβερνητικών δαπανών. Για το 2008 στο σύνολό του, ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να μειωθεί σημαντικά μετά τις καλύτερες επιδόσεις των τελευταίων επτά ετών που καταγράφηκαν το 2007, ενώ η οικονομία αναμένεται να σταθεροποιηθεί το 2009.

Κυριότεροι Δείκτες

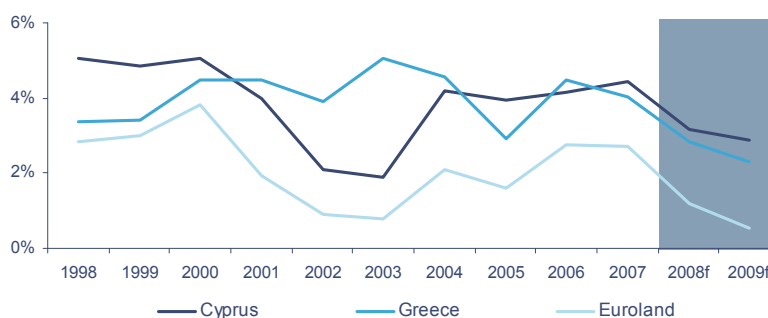
Indicator	2007	2008 ^f	2009 ^f
GDP growth	4.4%	3.1%	2.9%
Inflation	2.2%	4.4%	3.3%
Base interest rate (EOP)	4.0%	▼*	▼
General outlook		Negative	Stable

Πηγή: Eurostat, Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Προβλέψεις(πρ) * PricewaterhouseCoopers, από τον Οκτώβριο του 2008 το επιτόκιο ήταν 3,75%, το μέτρο πληθωρισμού που δίνεται είναι ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ)

Κυριότερες Τάσεις

- Η ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας επιβραδύνθηκε το 2^ο τρίμηνο του 2008, λόγω κυρίως της μείωσης των κυβερνητικών δαπανών και της στασιμότητας των καταναλωτικών δαπανών.
- Ο πληθωρισμός τιμών καταναλωτή μειώθηκε στο 5% το Σεπτέμβριο του 2008, καθώς οι τιμές βασικών αγαθών άρχισαν να μειώνονται μετά τα πρόσφατα υψηλά επίπεδα που κατέγραψαν.
- Η ανεργία στην Κύπρο μειώθηκε τον Αύγουστο στο 3,6%, ποσοστό κατά πολύ χαμηλότερο από το μέσο όρο της Ευρωζώνης που κυμάνθηκε για την ίδια περίοδο στο 7,5%.

Προφίλ Οικονομικής Ανάπτυξης

Yael Selfin
yael.selfin@uk.pwc.com
+44 (0)20 7804 7630

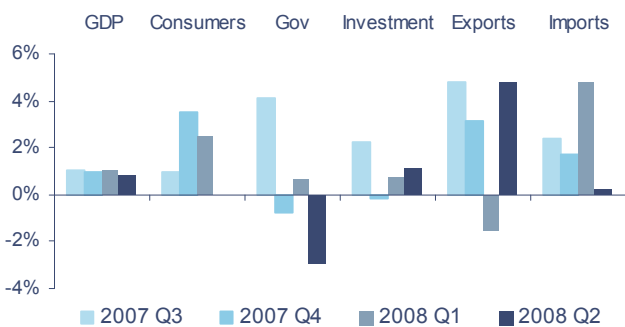
Mal Božić
mal.bozic@uk.pwc.com
+44 (0)20 7804 4089

Sajeel Shah
Sajeel.shah@uk.pwc.com
+44 (0)18 9552 2365

Κύπρος

Η κυπριακή οικονομία κατέγραψε το δεύτερο τρίμηνο του 2008 ρυθμό ανάπτυξης της τάξης του 0,8% σε τριμηνιαία βάση (βλ. Σχεδιάγραμμα 1 πιο κάτω), ποσοστό που παρουσιάζεται μειωμένο κατά 0,2% σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο. Με τις κυβερνητικές δαπάνες να συρρικνώνονται κατά 2,9% και τις καταναλωτικές δαπάνες να παραμένουν στάσιμες, παράγοντες ώθησης της ανάπτυξης το δεύτερο τρίμηνο του 2008, ήταν η ανάκαμψη των εξαγωγών αλλά και η αύξηση των επενδύσεων. Οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 4,8% το εν λόγω τρίμηνο μετά από μείωση 1,5% το προηγούμενο τρίμηνο ενώ η αύξηση των εισαγωγών μειώθηκε από το 4,8% στο 0,2%.

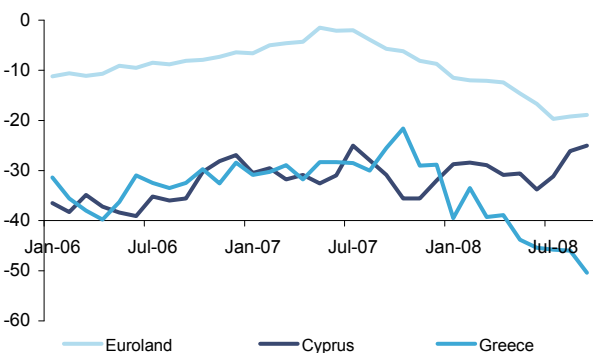
Σχεδιάγραμμα 1: Ρυθμοί Ανάπτυξης της Κυπριακής Οικονομίας σε Τριμηνιαία Βάση

Οι τομείς της γεωργίας και της αλιείας κατέγραψαν το δεύτερο τρίμηνο του 2008 τους ψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης, με 1,5%. Ωστόσο, μειωμένη ήταν η ανάπτυξη σε άλλους σημαντικούς τομείς της οικονομίας. Συγκεκριμένα, οι τομείς του λιανικού εμπορίου, του τουρισμού και των μεταφορών σημείωσαν μείωση από το 1% του προηγούμενου τριμήνου στο 0,1% κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2008. Η ανάπτυξη στους τομείς της μεταλλουργίας και της ενέργειας σημείωσε πτώση από το 1,1% στο 0,3% κατά την ίδια περίοδο.

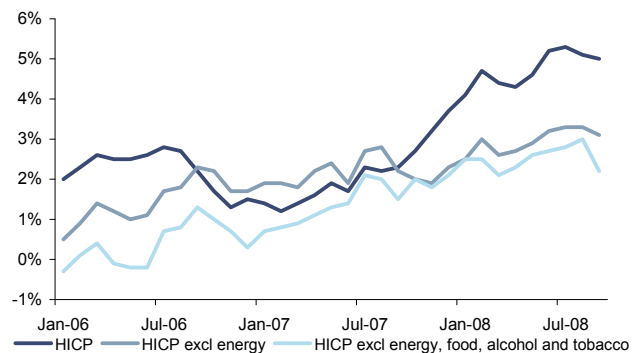
Οι καταναλωτικές δαπάνες παρέμειναν στάσιμες κατά το υπό εξέταση τρίμηνο, παρά τα βελτιωμένα επίπεδα εμπιστοσύνης των καταναλωτών που έφθασαν το Σεπτέμβριο στο ψηλότερο τους σημείο από τον Ιούλιο του 2007 (βλ. Σχεδιάγραμμα 2).

Σχεδιάγραμμα 2: Αίσθημα των Καταναλωτών

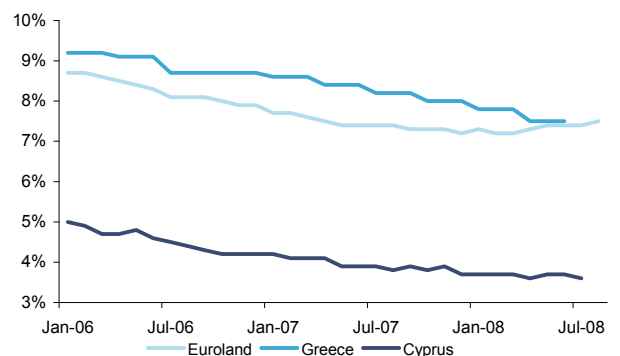
Μετά την αύξηση στο 5,3% τον Ιούλιο, το ποσοστό πληθωρισμού στην Κύπρο μειώθηκε σημαντικά στο 5% το Σεπτέμβριο, παραμένοντας ωστόσο ψηλότερο σε σύγκριση με το μέσο όρο της Ευρωζώνης (βλ. Σχεδιάγραμμα 3 πιο κάτω). Οι ψηλές τιμές βασικών αγαθών στις διεθνείς αγορές και η αναπροσαρμογή των μισθών διατήρησαν τον πληθωρισμό στην Κύπρο πάνω από το μέσο όρο της Ευρωζώνης. Η κυπριακή οικονομία εξαρτάται σε εξαιρετικά μεγάλο βαθμό από τις εισαγωγές προϊόντων και συνεχίζει να είναι ευάλωτη σε πληθωριστικές πιέσεις από το εξωτερικό. Οι πληθωριστικές αυτές πιέσεις αναμένεται να μειωθούν βραχυπρόθεσμα λόγω της μείωσης των παγκόσμιων τιμών των τροφίμων και της ενέργειας.

Σχεδιάγραμμα 3: Ποσοστό Πληθωρισμού στην Κύπρο

Το ποσοστό ανεργίας στην Κύπρο μειώθηκε ελαφρά στο 3,6% τον Αύγουστο και παραμένει κατά πολύ χαμηλότερο του μέσου όρου της Ευρωζώνης (βλ. Σχεδιάγραμμα 4 πιο κάτω). Μεγάλο ποσοστό (47%) αφορούσε βραχυχρόνια ανεργία (μεταξύ 15 ημερών και 3 μηνών). Μόνο δέκα τοις εκατό των ανέργων ήταν άτομα που παρέμειναν χωρίς εργασία για περίοδο πέραν των 12 μηνών.

Σχεδιάγραμμα 4: Ανεργία

Η εμπιστοσύνη των καταναλωτών σημείωσε το δεύτερο τρίμηνο του 2008 μια απροσδόκητη ανάκαμψη, παρά το ότι το γενικό οικονομικό αίσθημα συνέχισε την πτωτική του πορεία. Οι επιχειρήσεις παρουσιάζονται όλο και πιο απαισιόδοξες σε ό,τι αφορά το τρέχον οικονομικό περιβάλλον. Η μείωση των τιμών βασικών αγαθών αποτελεί

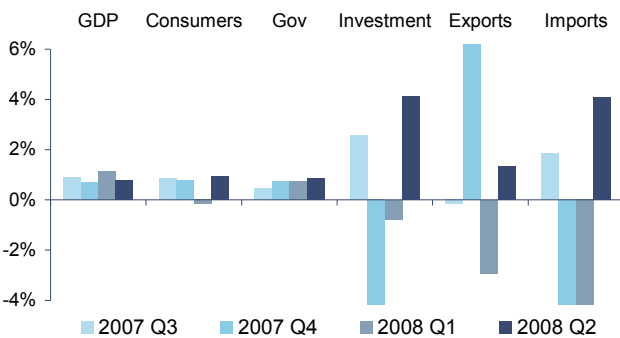
μια ευπρόσδεκτη είδηση για τις κυπριακές επιχειρήσεις στην προσπάθεια που κάνουν να μειώσουν τα κόστα τους.

Η ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας αναμένεται να επιβραδυνθεί τόσο το 2008 όσο και το 2009 και προβλέπεται να ανέλθει στο 3,1% το 2008 και στο 2,9% το 2009. Η εγχώρια ζήτηση αναμένεται να συνεχίσει να αποτελεί τον κύριο παράγοντα ώθησης της ανάπτυξης της οικονομίας, με μείωση της εξωτερικής ζήτησης λόγω των συνθηκών επιδείνωσης που καταγράφονται στους κυριότερους εμπορικούς εταίρους της Κύπρου, περιλαμβανομένου του Ηνωμένου Βασιλείου και της Γερμανίας.

Ελλάδα

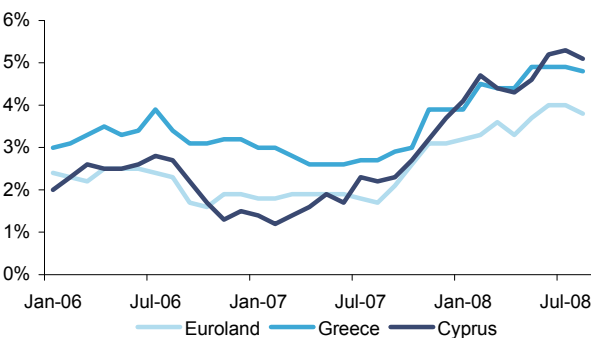
Η ελληνική οικονομία κατέγραψε μειωμένο ρυθμό ανάπτυξης σε τριμηνιαία βάση της τάξης του 0,8% σε σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο του 2008 όπου το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 1,1%. Η οικονομική ανάπτυξη κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2008 ήταν ευρείας βάσης με όλα τα στοιχεία του ΑΕΠ να σημειώνουν αύξηση σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο (βλ. Σχεδιάγραμμα 5 πιο κάτω).

Σχεδιάγραμμα 5: Ρυθμός Ανάπτυξης της Ελληνικής Οικονομίας σε Τριμηνιαία Βάση

Το ποσοστό πληθωρισμού παρουσιάζει ενδείξεις βελτίωσης, καταγράφοντας ελαφριά μείωση στο 4,7% το Σεπτέμβριο (βλ. Σχεδιάγραμμα 6 πιο κάτω). Οι ψηλότερες αυξήσεις τιμών σημειώθηκαν στους τομείς της στέγασης, των μεταφορών, της εκπαίδευσης, των τροφίμων, των αλκοολούχων ποτών και του καπνού. Μετά τις πρόσφατες μειώσεις των τιμών της ενέργειας και των τροφίμων, είναι πιθανόν ο πληθωρισμός στην Ελλάδα να συνεχίσει την πρόσφατη τάση που κατέγραψε και να μειωθεί ακόμη περισσότερο.

Σχεδιάγραμμα 6: Ποσοστά Πληθωρισμού

Η ανεργία στην Ελλάδα συνέχισε την πτωτική της πορεία πέφτοντας στο 7,5% τον Ιούλιο (βλ. Σχεδιάγραμμα 4 πιο πάνω). Είναι απίθανο η πτωτική αυτή τάση να συνεχιστεί κατά τους επόμενους μήνες.

Σημαντικό κίνδυνο για τις προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης της Ελλάδας αποτελεί η πτωτική τάση που παρατηρείται σε πολλούς από τους κυριότερους εμπορικούς εταίρους της χώρας. Ο τουρισμός, που συνιστά ένα σημαντικό μερίδιο της ελληνικής οικονομίας, ενδέχεται να καταγράψει μείωση.

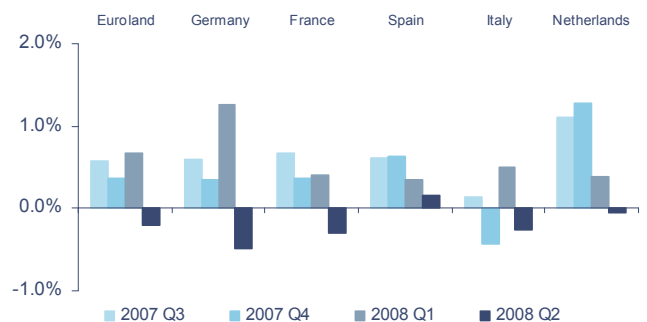
Το Σεπτέμβριο, το αίσθημα των καταναλωτών στην Ελλάδα (βλ. Σχεδιάγραμμα 2) έπεσε στα χαμηλότερα του επίπεδα από τον Ιανουάριο του 1985 που τηρούνται σχετικά αρχεία. Εάν αυτό αντικατοπτριστεί στις καταναλωτικές δαπάνες, τότε ο αντίκτυπος για την ελληνική οικονομία θα είναι σημαντικός, δεδομένου ότι πάνω από το 70% του ελληνικού ΑΕΠ συνίσταται από τις καταναλωτικές δαπάνες.

Ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας αναμένεται να μειωθεί τόσο το 2008 όσο και το 2009. Η αποδυναμωμένη εγχώρια ζήτηση και η ανατίμηση του ευρώ σε συνδυασμό με το σημερινό παγκόσμιο χρηματοοικονομικό κλίμα αναμένεται να μετριάσουν τις μελλοντικές προοπτικές ανάπτυξης. Η ελληνική οικονομία προβλέπεται να αναπτυχθεί κατά 2,8% το 2008 και 2,3% το 2009.

Ευρωζώνη

Η οικονομική δραστηριότητα στην Ευρωζώνη συρρικνώθηκε το δεύτερο τρίμηνο του 2008 κατά 0,2% όπως υποδεικνύεται στο Σχεδιάγραμμα 7. Η συρρίκνωση των καταναλωτικών δαπανών και των επενδύσεων, ιδιαίτερα στον τομέα της στέγασης, ήταν οι κυριότερες αιτίες της μείωσης αυτής κατά το υπό εξέταση τρίμηνο.

Σχεδιάγραμμα 7: Ρυθμός Ανάπτυξης στην Ευρωζώνη σε Τριμηνιαία Βάση

Η πτώση των τιμών βασικών αγαθών σε συνδυασμό με τη νομισματική πολιτική της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, στο επίκεντρο της οποίας είναι η αντιμετώπιση του πληθωρισμού, συνέβαλαν στη χαλάρωση των πληθωριστικών πιέσεων εντός της Ευρωζώνης. Το ετήσιο ποσοστό διαφοροποίησης στον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή – το μέτρο που προτιμάται για καταγραφή των τιμών καταναλωτή στην Ευρωζώνη – μειώθηκε στο 3,8% τον Αύγουστο από τις επιδόσεις ρεκόρ του 4% του Ιουλίου, όπως φαίνεται και στο Σχεδιάγραμμα 6. Ωστόσο, ο πληθωρισμός παραμένει σημαντικά ψηλότερος από το μεσοπρόθεσμο στόχο του 2% που έχει θέσει η ΕΚΤ.

Ο Πρόεδρος της ΕΚΤ, Jean-Claude Trichet, υπέδειξε το Σεπτέμβριο ότι κύριος στόχος για την ΕΚΤ παραμένει η διασφάλιση της μεσοπρόθεσμης σταθερότητας των τιμών. Ωστόσο, οι συνθήκες στις χρηματοοικονομικές αγορές και η αυξανόμενη επιρροή τους στην οικονομική δραστηριότητα της Ευρωζώνης πίεσαν την ΕΚΤ να μειώσει τον Οκτώβριο τα επιτόκια κατά 50 βασικές μονάδες. Αναμένουμε ότι η πτωτική τάση των επιτοκίων στην Ευρωζώνη θα συνεχιστεί.

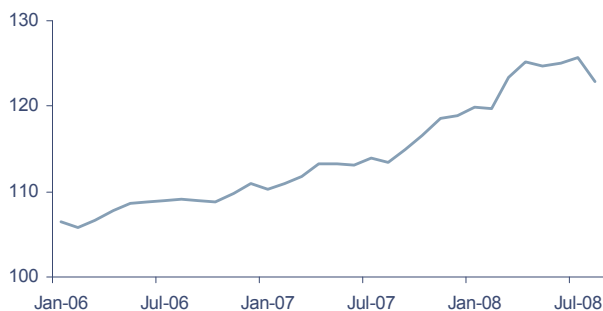
Οι δείκτες που αφορούν μελλοντικές οικονομικές προβλέψεις υποδεικνύουν προοπτικές μείωσης. Ο δείκτης οικονομικού αισθήματος στην Ευρωζώνη, που καταμετρά την εμπιστοσύνη τόσο των επιχειρήσεων όσο και των καταναλωτών, συνέχισε τους τελευταίους μήνες να κινείται πτωτικά.

Μετά από μια διαρκή πτώση του ποσοστού ανεργίας στην Ευρωζώνη μεταξύ Μαρτίου 2005 και Μαρτίου 2008, υπάρχουν σήμερα ενδείξεις ότι η επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας αρχίζει να γίνεται αισθητή και στην αγορά εργασίας. Το ποσοστό ανεργίας στην Ευρωζώνη αυξήθηκε στο 7,5% τον Αύγουστο του 2008, γεγονός που υποδηλώνει ότι η πτωτική τάση των τελευταίων ετών έχει ανακοπεί. Ενδέχεται κατά τους επόμενους μήνες να παρατηρηθεί αύξηση της ζήτησης στην αγορά εργασίας, γεγονός που θα βοηθήσει στη συγκράτηση των αυξήσεων των μισθών, αλλά θα μπορούσε ταυτόχρονα να μειώσει τις καταναλωτικές δαπάνες ακόμη περισσότερο.

Ο πραγματικός σταθμισμένος δείκτης τιμών συναλλάγματος για την Ευρωζώνη – ένα μέτρο ανταγωνιστικότητας των τιμών που σταθμίζει το ευρώ έναντι των νομισμάτων των κυριότερων εμπορικών εταίρων της – μειώθηκε τον Αύγουστο του 2008 στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων έξι μηνών, μετά από μια σταθερή ανατίμηση από την αρχή του 2006, όπως φαίνεται στο Σχεδιάγραμμα 8.

Αυτό θα βοηθήσει τον εξαγωγικό κλάδο σε μια περίοδο όπου η εγχώρια ζήτηση χαρακτηρίζεται ως νωθρή. Ωστόσο, η ζήτηση για εισαγωγές στους κυριότερους εμπορικούς εταίρους της Ευρωζώνης – το Ηνωμένο Βασίλειο και τις ΗΠΑ – ενδέχεται να παραμείνει αδύναμη βραχυπρόθεσμα.

Σχεδιάγραμμα 8: Πραγματικός Σταθμισμένος Δείκτης Τιμών Συναλλάγματος

Οι συνεχιζόμενες επιπτώσεις των υψηλών τιμών βασικών αγαθών, η πιστωτική κρίση και οι διορθώσεις στις αγορές στέγασης σε μερικές από τις μεγαλύτερες οικονομίες της Ευρωζώνης θα συμβάλουν στον περιορισμό της ανάπτυξης τόσο σε εγχώριους όσο και τους εξωτερικούς κλάδους. Η ανάπτυξη στην Ευρωζώνη προβλέπεται να επιβραδυνθεί στο 1,3% [1.2% στον πίνακα] το 2008. Καθώς συνεχίζονται

οι αρνητικές επιπτώσεις της ύφεσης στον κλάδο της στέγασης στην Ισπανία και στην Ιρλανδία, και η γερμανική οικονομία επιβραδύνεται, η οικονομία της Ευρωζώνης προβλέπεται να αναπτυχθεί κατά 0,8% [0,6% στον πίνακα] το 2009 (βλ. Πίνακα 1 πιο κάτω).

Πίνακας 1: Προοπτικές Ανάπτυξης του ΑΕΠ στην Ευρωζώνη και το Ηνωμένο Βασίλειο

Πίνακας 1: Προοπτικές αύξησης του ΑΕΠ στην Ευρωζώνη και το Ηνωμένο Βασίλειο

Ετήσια διαφοροποίηση ΑΕΠ σε %	2007	2008 ^{πρ}	2009 ^{πρ}
Ευρωζώνη	2,6	1,2	0,6
Αυστρία	3,1	2,1	1,7
Βέλγιο	2,8	1,7	1,1
Κύπρος	4,4	3,1	2,9
Φινλανδία	4,5	2,5	1,8
Γαλλία	2,2	1,0	0,3
Γερμανία	2,5	1,6	0,5
Ελλάδα	4,0	2,8	2,3
Ιρλανδία	6,0	-1,0	0,5
Ιταλία	1,5	0,1	0,0
Ολλανδία	3,5	2,2	0,8
Πορτογαλία	1,9	0,8	0,5
Σλοβενία	6,8	4,4	4,3
Ισπανία	3,7	1,1	0,6
Ηνωμένο Βασίλειο	3,0	1,0	-0,3

Πηγή: Eurostat, προβλέψεις PricewaterhouseCoopers (πρ)

Κύπρος: Πρόσφατες Επιδόσεις και Προβλέψεις

	2005	2006	2007	2008 ^{πρ}	2009 ^{πρ}
Πραγματική αύξηση (ετήσια διαφοροποίηση σε %)					
ΑΕΠ	3,9	4,1	4,4	3,1	2,9
Καταναλωτικές δαπάνες	4,0	4,5	6,9	6,1	2,3
Κυβέρνηση	3,4	7,4	-0,1	-0,9	3,7
Επενδύσεις	3,3	10,5	7,6	3,9	4,9
Εξαγωγές	4,7	3,8	7,5	4,9	1,3
Εισαγωγές	3,1	6,6	11,1	6,6	-0,2
Συμβολή στην αύξηση (%) του ΑΕΠ*					
Καταναλωτικές δαπάνες	2,6	3,0	4,6	4,2	1,6
Κυβέρνηση	0,6	1,2	0,0	-0,1	0,6
Επενδύσεις	0,6	2,0	1,5	0,8	1,0
Εξαγωγές	2,4	2,0	3,9	2,6	0,7
Εισαγωγές	-1,7	-3,6	-6,2	-3,9	0,1
Εγχώρια ζήτηση	4,5	6,6	5,4	4,3	3,7
Καθαρές εξαγωγές	0,7	-1,6	-2,3	-1,3	0,8
Οικονομική δομή (% του ΑΕΠ)*					
Καταναλωτικές δαπάνες	66,0	66,2	67,8	69,7	69,4
Κυβέρνηση	16,8	17,3	16,5	15,9	16,0
Επενδύσεις	18,8	19,9	20,5	20,7	21,1
Εξαγωγές	52,1	52,0	53,5	54,4	53,5
Εισαγωγές	54,3	55,6	59,1	61,1	59,3
Πληθωρισμός					
ΕΔΤΚ (ετήσια διαφοροποίηση σε %, μέσος όρος)	2,0	2,2	2,2	4,4	3,3
ΕΔΤΚ (ετήσια διαφοροποίηση σε %ΤΠ)	1,4	1,5	3,7	3,9	3,0

Πηγή: Eurostat, προβλέψεις (πρ) PricewaterhouseCoopers, * το άθροισμα των συνιστώντων μεριδίων του ΑΕΠ ίσως να μην είναι 100% λόγω του σχηματισμού αποθεμάτων και της στατιστικής διαφοράς.

Μέγεθος της οικονομίας	2005	2006	2007	% του Παγκόσμιου συνόλου για το 2007
Πληθυσμός (εκατομμύρια)	0,7	0,8	0,8	0,0%
ΑΕΠ, σε τιμές αγοράς (δισ. US\$)	16,0	17	18	0,0%
ΑΕΠ, όροι ΜΑΔ (δισ. US\$)	20	21	22	0,0%
ΑΕΠ ανά κεφαλή, τρέχουσες τιμές (US\$)	21.343	22.378	23.676	
ΑΕΠ ανά κεφαλή, όροι ΜΑΔ (US\$)	26.609	27.765	29.105	

Πηγή: Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

Ορισμοί

Βασικό επιτόκιο – Το επιτόκιο πολιτικής για την Ευρωζώνη είναι το κύριο ελάχιστο επιτόκιο αναχρηματοδότησης

Προβλέψεις βασικού επιτοκίου – ▲ αύξηση ▼ μείωση ◀▶ καμία αλλαγή

Γενική ανασκόπηση – Στον πίνακα με τους Κυριότερους Δείκτες της σελίδας 1, το γενικό οικονομικό περιβάλλον αξιολογείται ως Θετικό, Σταθερό ή Αρνητικό

ΤΠ – Τέλος Περιόδου

ΕνΔΤΚ– Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή